
Daňové a
finanční
nástroje
podpory
aktérů
památkové
péče

2008

Zpracoval kolektiv katedry Arts Managementu FNH Vysoké
školy ekonomické v Praze.

Náměty na
úpravu a
inspirace
vyspělými
zeměmi

ÚVOD

Uplatnění moderních forem podpory ekonomického využití kulturního dědictví patří k podstatným dluhům české hospodářské politiky ve vztahu k široké oblasti kultury, jejíž ekonomické uplatnění se v moderní společnosti výrazně mění. Zatímco v dosavadní státní politice vystupovala kultura jako nutná, ale v zásadě mimoekonomická veličina, současný trend tzv. New Economics staví rozvoj kultury a v jejím rámci také hmotného kulturního dědictví do role základního ekonomického zdroje.

Ekonomické segmenty, napojené na tzv. Cultural Industries – cestovní ruch, design, mediální uplatnění kulturní tvorby apod. – prožívají v soudobé post-industriální společnosti mimořádný rozmach, a jsou proto v nejrozvinutějších zemích světa považovány za motor ekonomického růstu.

Hospodářské politika, finanční reformy i nová legislativa ve vyspělých západních zemích se proto snaží vytvořit maximálně vstřícné ekonomické prostředí pro rozvoj kulturních aktivit, i pro zachování základního zdrojového potenciálu současné společnosti, za který je považováno kulturní dědictví.

V období současné globální krize je kultura pokládána za perspektivní ekonomickou oblast, jejíž rozvoj může do značné míry nahradit strukturálně kolabující segmenty tradičních průmyslových odvětví.

Česká republika stojí v tomto smyslu před problémem, jak koordinovat ekonomickou a legislativní politiku státu, jednak z důvodu hledání nových rozvojových zdrojů, a jednak z hlediska nutnosti překonat disproporce vzniklé v uplynulých desetiletích zaváděním tzv. plánovaného hospodářství a praktické eliminace soukromého sektoru v oblasti kultury.

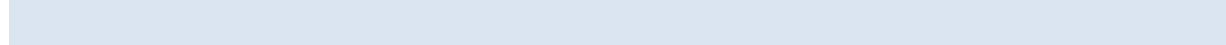
Uplynulých dvacet let nevedlo k podstatným změnám v ekonomickém přístupu ke kultuře ani k podstatným modernizačním krokům v oblasti kulturní legislativy. Zatímco vyspělé západní země disponují stabilním a dlouhodobě národním systémem podpory kultury, jak v oblasti legislativy, tak i konkrétních ekonomických nástrojů, v České republice musí být tento systém teprve vytvořen.

V této situaci je pochopitelně účelné, poučit se ze zkušeností vyspělých evropských zemí, pokusit se nastínit hlavní osy rozvoje ekonomických nástrojů podpory kultury a péče o hmotné kulturní dědictví. V mnohých ohledech nemá smysl násilně vytvářet nové

neprověřené nástroje, z jiných úhlů pohledu je naopak nutné vytvořit takové nástroje, které by co nejlépe odpovídaly specifickým podmínkám české kultury a ochrany památkového dědictví.

Obsahem této studie je proto soubor základních poznatků o legislativě, ekonomických a finančních nástrojích podpory kulturních památek v různých typech vlastnictví ve vybraných rozvinutých zemích, jejichž kulturní politika je obecně považována za moderní a flexibilní ve vztahu k současným vývojovým podmínkám globální ekonomiky.

Práce vyúsťuje na základě zkušeností ze zkoumaných západních zemí v souborný návrh finančních a daňových opatření k podpoře zachování a rozvoje hmotného kulturního dědictví ČR, zejména ve vztahu k radikálním změnám vlastnických forem v posledních dvaceti letech.

SYSTÉM PAMÁTKOVÉ PÉČE VE FRANCII

Ve Francii je evidováno 42 967 historických památek, rozdělených do dvou kategorií. První kategorii tvoří „Objekty zařazené mezi historické památky“ (Classés monuments historiques, zkratka CLMH), které jsou chráněny přímo Ministerstvem kultury jako památky národního bohatství. Do této kategorie patří především zámky, ale i některé moderní budovy (např. významná díla Le Corbusiera, Guimarda atd.). Těchto objektů je celkem 14 344, asi polovina z nich je v soukromých rukou.

Početnější jsou takzvané „Objekty zapsané mezi historické památky“ (Inscrits à l'inventaire des monuments historiques, zkratka ISMH), kterých je 28 623. Ochrana těchto památek je v pravomoci regionů. Do této kategorie spadají např. kostely. Asi 60% z těchto památek je v soukromém vlastnictví.

PŘEHLED KOMPETENCÍ VE VZTAHU K PAMÁTKÁM

a) Kompetence státu:

Ochrana krajiny (vč. architektonického a urbanistického charakteru krajiny)

Ochrana kulturního dědictví (vč. archeologického)

Ochrana životního prostředí

Ochrana veřejného zdraví

Záležitosti týkající se ubytování

b) Kompetence regionů (22 regionů):

Regiony nemají kompetence v oblasti územního plánování, podílejí se ale na vyšší politice teritoriálního řízení a to v rozsahu daném ve smlouvě vyjednané se státem.

c) Kompetence departementů (100 departementů, z toho 5 v zámoří):

Finančně podporují a organizují společenské aktivity, včetně např. sociálních pracovníků (secteur de l'action sociale).

d) Kompetence obcí či jejich seskupení (36 783 obcí, z toho 212 zámořských):

Vytvářejí územní a urbanizační plány, dohlížejí na jejich dodržování.

Ad a) Organizace správy na úrovni regionu:

Hlavou státní správy v regionu je prefekt, který koordinuje výkon veřejné moci, organizuje a přerozděluje kompetence mezi jednotlivé departementy. V jeho kompetenci je také navazování a udržování finančních a dalších vztahů s ostatními regiony a vyjednávání prioritních programů a víceletých smluv.

Na prefekta je delegována značná část veřejné moci, v některých otázkách jsou pak kompetence rozděleny mezi jednotlivé departementy a region (zemědělství, práce a sociální věci, zdravotnictví, dále např. regionální služby, životní prostředí, kultura mimo architekturu)

Ad b) Organizace správy na úrovni departementu:

Také na departementální úrovni reprezentuje státní správu prefekt, který má trojí poslání:

- je garantem veřejné moci v základních oblastech (národní solidarita, rovnost obyvatel před zákonem, řádný odpovědnostní přístup, který je delegován státní mocí)
- koordinuje činnost státní správy, a to jak její výkon na úrovni ministerstev, tak i na úrovni departementů. Řídí departementální projekty např. tzv. Radu departementu pro výzbroj (Directions départementales de l'équipement, DDE), je koordinátorem v oblasti architektonických služeb a služeb vztahujících se ke kulturnímu dědictví departementů.
- zastává kontrolní funkci v oblasti státní správy v departementu.

SUBJEKTY PÉČE O KULTURNÍ DĚDICTVÍ, URBANISMUS A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ředitelství architektury a památkového dědictví (Direction de l'architecture et du patrimoine, DAPA) :

Ústřední orgán francouzské památkové péče, řídící a koordinující výkon památkové péče v regionech a departmentech. Je součástí ministerstva kultury, zahrnuje řadu menších kvalifikovaných jednotek, zaměřujících se na různé problematiky, např. architekturu, kulturní dědictví, komunikace a služby atd. Poskytuje veškerý servis v otázkách územního rozvoje v souladu s ochranou kulturního dědictví. Má velmi široké pravomoci, rozhoduje např. o projektech národního zájmu na lokální úrovni.

Regionální ředitelství kultury (Direction régionale des Affaires culturelles, DRAC) :

Existují v každém departementu. Koordinují výkon národní politiky na lokální úrovni, podléhají regionálnímu prefektovi. Do jejich působnosti patří mimo památkové péče také živá kultura: hudba, divadlo, četba, tanec, kulturní vědy, technické vědy, archivy, kinematografie a audiovizuální tvorba, kulturní dědictví a sochařství. V oblasti památkové péče provádí expertízy a poradenství, především ale rekonstrukce objektů zařazených mezi kulturní památky (CLMH). Ty garantuje regionální konzervátor (Conservateur régional des monuments historiques), historik umění, který je hlavním představitelem památkové péče v regionu. Předmětem činnosti DRAC je také umělecké a kulturní vzdělávání a ekonomika kultury.

Departementní servis architektury a historického dědictví (les Services départementaux de l'architecture et du patrimoine, SDAP) :

Zaměřuje se na ochranu památek ze seznamu Objektů zapsaných mezi historické památky (ISMH). Pravomoce SDAP jsou delegovány z ministerstva na každý departement. SDAP vykonává poradenskou činnost. Orientuje se na specifika dané lokality, na jejichž základě vytváří náležitou dokumentaci. Provádí kontroly a expertízy v chráněných oblastech.

Provádí též dohled nad výkonem sjednaných prací a opatření týkajících se ochrany památek. Rovněž se věnuje ochraně budov v Chráněných zónách (Les zones de protection). Její hlavní oddělení sestává z architektů a urbanistů, kteří mají titul stavební architekt Francie (Architecte des bâtiments de France). Hlavním úkolem architektů je schvalování jednotlivých projektů v chráněných objektech, zabývají se ale i běžnou údržbou ISMH.

Regionální komise kulturního dědictví (Commission régionale du patrimoine et des sites (CRPS):

V jejím čele je regionální prefekt, který má rozhodující slovo při hlasování. Pokud se o věci nehlasuje, je role ostatních členů poradní. CRPS má 30 členů, mezi nimiž jsou: místní zástupce Ministerstva kultury, ředitel Regionálního ředitelství kultury (Directeur régional des affaires culturelles, DRAC), stavební architekt Francie (l'Architecte des bâtiments de France, ABF), Hlavní regionální konzervátor historických památek (le Conservateur régional des Monuments historiques, CRMH), dále zástupci regionu a Asociací ochrany kulturního dědictví.

Architekti a urbanisté Francie (Architectes et urbanistes de l'Etat, AUE) :

Korporace sestává ze 170 stavebních architektů (Les architectes des bâtiments de France, ABF) a 110 urbanistů. Členem se může stát jen řádně graduovaný architekt. V každém departementu je stavební architekt Francie členem CRPS.

Hlavní architekti kulturního dědictví (Architecte en chef des monuments historiques, ACMH) :

Vyjadřují svůj názor v problematice zapisování a zařazování kulturních památek.

Národní komise kulturního dědictví (Commission nationale des monuments historiques) :

Rozhoduje o zařazení objektu mezi Objekty zařazené mezi historické památky (CLMH). Předsedá jí ministr kultury nebo šéf Ředitelství architektury a památkového dědictví (Direction de l'architecture et du patrimoine, DAPA) popř. jeho zástupce.

Společnosti držitelů nemovitosti (Sociétés Civiles Immobilière, SCI) :

Žádost o založení společnosti vyřizuje Společnost řízení památek (Société de Gestion Immobilière). Umožňuje danové výhody při převodu nemovitosti nebo při výkonu následnického práva. Platí daň za společnost (l'Impôt sur les sociétés)

Asociace pozemkových urbanistů (Les associations foncières urbaines, AFU):

Má význam při čerpání výhod ze zákona Malraux (viz. dále)

ZÁPIS OBJEKTU MEZI HISTORICKÉ PAMÁTKY (CLMH, ISMH)

Žádost o zařazení mezi ISMH se podává na Regionální komisi kulturního dědictví (CRPS). Ta má 30 členů, kteří se scházejí alespoň 3x do roka. V jejím čele stojí prefekt regionu. K žádosti se vyjadřuje stavební architekt Francie (ABF), architekt-šéf kulturních památek (ACMH) a Regionální konzervátor historických památek (nebo Regionální konzervátor archeologických památek, jestliže se jedná o archeologický objekt). Prefekt regionu rozhoduje, zda zařadit objekt mezi ISMH či nikoli nebo přeposílá žádost o zařazení objektu na ministerstvo kultury, kde se rozhoduje o zařazení objektu mezi CLMH.

O zápisu rozhoduje Národní komise kulturního dědictví v čele s ministrem kultury. Toto rozhodnutí, stejně jako rozhodnutí o zapsání objektu mezi ISMH, může být uskutečněno bez svolení majitele objektu.

OCHRANNÁ PÁSMA

Tato pásma chrání bytové, domovní, přírodní a krajinné objekty. Stupeň ochrany je stanoven zákonem.

Pětisetmetrové pásmo kolem CLMH:

Historicky nejstarší. Ochranným pásmem o poloměru 500 metrů jsou chráněny exteriéry i interiéry památky a výhled na památku, jde také o nástroj ochrany historických jader měst.

Krajiny (Les Sites):

Nástroj ochrany krajinných památek různých druhů (přírodní památky, rozlehlé krajiny, pitoreskní krajiny, krajinné příslušenství hlavních kulturních památek). Správa těchto krajinných zón je v kompetenci Ministerstva životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje (konkrétně složka Direction de la nature et des paysages), které je na nižších úrovních zastoupeno Regionálními ředitelstvími životního prostředí (Les directions régionales de l'Environnement, DIREN) a též ministerstvem kultury, které na úrovni regionu zastupuje SDAP.

Chráněná území (Les Secteurs sauvegardés):

Oblasti, kterým přísluší v národním zájmu zvláštní zacházení z důvodu specifického historického, estetického či přírodního charakteru, např. historická jádra měst, osobité čtvrti, vesnice atd. K roku 2006 sem spadá 97 oblastí. Tato území se neřídí standardním urbanistickým dokumentem (le Plan local d'urbanisme, PLU), na který dohlíží obec, ale zvláštním dokumentem (un Plan de sauvegarde et de mise en valeur, PSMV), na který dohlíží stát.

Zóny ochrany architektonického, urbanistického a krajinného dědictví (Les Zone de protection du patrimoine architectural, urbain et Paysager, ZPPAUP):

Tyto zóny umožňují obcím za spoluúčasti státu ochránit a zajistit harmonický vývoj určitých čtvrtí. Žádost o zařazení se podává na radnici obecnímu zastupitelstvu, které může využít asistence stavebního architekta Francie a SDAP. Příkladem takových zón mohou být

kulturně přírodní ekosystémy, ale i zříceniny hradů. K roku 2007 jich bylo ve Francii evidováno 532, každý rok jejich počet narůstá zhruba o 50.

DAŇOVÁ POLITIKA

Daň z příjmu (L'Impot sur la reveue):

Vztahuje se na ty, kteří mají daňovou povinnost ve Francii. Je placena z celkových příjmů¹.

Odpočitatelné položky z celkové sumy příjmů:

Důchod za válečné zásluhy (Retraites du combattant)

Sociální příspěvky (Cotisations sociales)

Příspěvek na spoření (Epargne Retraite)

Záruky (zástavy) vlastníků (příp. správců a podnikových manažerů) (Caution des dirigeants)

Odečitatelná položka pro osoby starší 75 let

Daň se počítá následovně:

Tranches de revenus par part	Sazba daně	Výpočet daně
do 5 687 €	0 % (Příjmy na něž se daň nevztahuje)	
Od 5 687 € do 11 344 €	5,5 %	(Příjem x 0,055) - (312,79 x N)
Od 11 344 € do 25 195 €	14 %	(Příjem x 0,14) - (1 277,03 x N)
Od 25 195 € do 67 546 €	30 %	(Příjem x 0,30) - (5 308,23 x N)
Nad 67 546 €	40 %	(Příjem x 0,40) - (12 062,83 x N)

Tato daň nemůže být bez výjimek u těch, kdo neobývají Francii, nižší než 25% z příjmu.

Výjimky:

¹ V případě cizinců se však do celkového příjmu některé položky nepočítají. V případě manželství se daň počítá ze součtu příjmů obou manželů, ale existují výjimky, např. když manželé žijí fyzicky odděleně, před rozvodem nebo na výslovné přání jednoho z manželů.

Daňoví plátcí, jejichž příjem je nižší než 8 030 eur, od 65 let nižší než 8 780 eur.

Aktivní herci, umělci a sportovci si mohou snížit daň o 15%.

Daň lze snížit při postoupení uměleckých předmětů muzeím nebo knihovnám

Při „prodejích po dobrém“ (ventes gré a gré) veřejnosti je daň snížena na 4,5%

Místní daně (L'Impots locaux)

Daň z nemovitosti (La Taxe foncière):

Daň z nemovitosti se vztahuje na všechny budovy, byty, veškerá území včetně zemědělsky využívané plochy. Plátcem daně jsou všechny fyzické osoby.²

Snížená sazba:

- V případě, že je nemovitost nejméně 3 měsíce a vztahuje na celou nemovitost.
- Pokud je nemovitost poskytnuta Národnímu fondu solidarity (Fonds national de solidarité, FNS), který je zřízen ministerstvem sociálních věcí a národní solidarity
- Pro fyzické osoby starší 75 let, které neplatí daň z příjmu

Výjimky

- Nové stavby mohou být zproštěny povinnosti platit tuto daň, a to po dobu 2 let, 15 let nebo 25 let.
- Nové stavby, rekonstrukce a přístavby jsou vyňaty z povinnosti platit daň po 2 roky, které následují po jejich dokončení
- To samé platí při přestavbě vesnické stavby v dům nebo výrobnu, stejně tak při vyčlenění pozemku pro komerční nebo průmyslovou činnost. Objektů sloužících o státní správě či samosprávě.
- Historické památky.

Snížená sazba

² V případě prodeje budovy pozemku atd. během roku nemusí být prodejci snížena daň za daný rok a o měsíce, v nichž ji není vlastníkem. Prodejce a kupce se nicméně mohou dohodnout, že si daň přerozdělí.

- Fyzické osoby starší 75 let nebo zdravotně postižení.
- Objekty ve vlastnictví nositele titulu národního fondu solidarity (Fonds national de solidarité)
- Snížená sazba daně nebo odpuštění daně se vztahuje na objekty nacházející se v technologicky riskantnějších zónách a ve vyhlášených oblastech v revitalizačních zónách.
- Kulturní památky – viz zákon Monuments Historiques

Daň z bydlení (La Taxe d'habitation):

Daň z bydlení je stanovena obcí. Každý region používá pro výpočet této daně vlastní systém. Sazba daně se mění i během let. Obvyklá sazba daně bývá 5, 10 nebo 15% z průměrné nájemní hodnoty v dané obci.

Plátce může dosáhnout daňové úlevy, pokud příjem jeho domácnosti v minulém roce nepřesáhl určitou hranici (22 192 euro).

Výjimky

- Lidé ze sociálně slabšího prostředí, v komplikovanějších sociálních situacích.

Daňový štít:

Celkové daňové břemeno plátce (daň z příjmu, daň sociální, daň z bydlení a daně pozemkové týkající se bydlení, sociální poplatky) v průběhu roku nemůže přesáhnout 50% příjmů plátce předcházejícího roku.

Daň z neobývaných prostor (Taxe sur les logements vacants):

Její výše je 10% z hodnoty objektu k prvnímu dnu daného roku, 12,5% druhý rok a 15% třetí rok

Tuto daň není placena:

- U bytů, které jsou uvolněné mimoděk
- U bytů obývaných méně než třicet následujících dnů během jednoho ze dvou let
- U bytů, které vyžadují rekonstrukci, aby byly obyvatelné
- U bytů, které jsou podřízeny urbanistickým projektům
- U bytů, které jsou v prodeji, aniž by byl nalezen kupec

Daň z bohatství (L'Impôt de solidarité sur la fortune ou l'ISF):

Francie na rozdíl od Německa vybírá solidární daň z památkových objektů, jejichž čistá³ hodnota převyšuje 770 000 euro. Vztahuje se fyzické osoby s trvalým bydlištěm ve Francii. Čistou hodnotou se myslí hodnota budovy k 1.lednu roku, za nějž se daní, snižená o dluhy. Daň je počítána plátcem a je vypočítána do 15.června. Povinnost platit tuto daň se vztahuje též na každého, jehož nemovitý majetek je umístěn na území Francie, bez ohledu na to, je-li či není rezidentem.

Daň se určuje podle tabulky: (účinnost od 1.ledna 2008, platnost 21.srpna 2007)

Část čisté zdanitelné hodnoty památky (Fraction de la valeur nette taxable du patrimoine)	Aplikovaná sazba	Odpisová částka (Montant cumulé)
Pod 770 000 €	0%	
Od 770 000 € do 1 240 000 €	0,55%	2 585 €
Od 1 240 000 € do 2 450 000 €	0,75%	11 660 €
Od 2 450 000 € do 3 850 000 €	1%	25 660 €
Od 3 850 000 € do 7 360 000 €	1,3%	71 290 €
Od 7 360 000 € do 16 020 000 €	1,65%	214 180 €
Nad 16 020 000 €	1,80%	

³ Pro výpočet se používá čistá hodnota k 1. lednu roku, za nějž se daň platí, snižená o dluhy. Daň je počítána plátcem a je vypočítána do 15.června

Dan se platí například za movité a nemovité objekty, práva a hodnoty k 1. lednu roku zdanění, Nemovitosti (pronajímané či nikoli), věcná práva na užití nemovitosti, rekonstruované nemovosti, klenoty, zlato, auta, lodě atd.

Výjimky:

- Některé historické objekty, umělecké předměty a jejich kolekce.
- Práva na literární a umělecká díla, práva průmyslového vlastníka (patenty, značky, nákresy či modely).
- Profesní majetek – majetek nutný pro výkon průmyslové, komerční, umělecké či dobročinné činnosti.
- Les, lesní hospodářství

Daň z převodu (Vente):

Od 1.ledna 2004 je vymezena daň z převodu ve výši 16%. Výjimky, jimiž je daň snížena nebo odpuštěna jsou vymezeny zákonem. Plátcí této daně jsou i cizinci, pokud jsou kupující stranou. Daň 16% platí pro obyvatele Evropské unie, pro občany ostatních zemí je tato daň stanovena na 33%.

Výjimky:

- V případě, kdy se platí poplatek plus-values za nemovitost, je daň snížena na 10%.

Daň z převodu a registrace majetku (L'Import d Enregistrement):

Výjimky:

- Umělecká díla, knihy, předměty z kolekce nebo dokumenty vysoké umělecké či historické hodnoty
- CLMH nebo ISMH

Daň dědická (Succession):

Její sazba činí 20%, daň může dosáhnout horní hranice až 526 762 eur. Nicméně v případě památek se dá zažádat o vyloučení z povinnosti platit daň. Tato výjimka se vztahuje mimo jiné na umělecká díla, historické památky, knihy, tiskoviny, rukopisy umístěné ve veřejně přístupné kolekci. Aby mohlo být této výjimce vyhověno, musí být podepsána smlouva s Ministerstvem kultury a Ministerstvem financí smlouva, v níž mimo jiné stojí, že musí být objekt zpřístupněn veřejnosti nejméně 100 dní v roce (od dubna do října) nebo 80 dní (od června do září).

Daň darovací (Donation):

Výjimky z daně:

Stejně jako u dědické daně. Objekty zařazené nebo zapsané mezi kulturní památky a předměty historického nebo uměleckého charakteru sloužící jako nedílná součást těchto objektů mohou být z povinnosti platit darovací daň vyvázány. Za tímto účelem musí být ale podepsána smlouva s Ministerstvem kultury a Ministerstvem financí, podmínkou je zpřístupnění veřejnosti nejméně na 100 dní v roce (od dubna do října) nebo 80 dní v roce (od června do září).

Základní sociální příspěvek (Contribution sociale generalise, CSG):

Slouží k financování sociálního zabezpečení. Platí jej fyzické osoby, jeho výše je 7,5 % z příjmu (dříve 3, 40%), z čehož 5,1% je odpočitatelných.

Výjimky:

Invalidé, nezaměstnaní

Příspěvek na úhradu sociálních dluhů (Contribution pour le remboursement de la dette sociale, CRDS):

Na rozdíl od CSG se vztahuje na již provedené sociální činnosti. Sazba této daně činí 0,5% a je neodpočitatelná.

Daň z přidané hodnoty (L'Impot sur le Plus-values):

Plus-value se počítá z hodnoty, která je rovna rozdílu výše, za níž je majetek odstoupen a výše, za kterou byl nabyt, příp. účetní hodnotě snížené o tehdejší odpisy. Vztahuje se na fyzické a právnické osoby, které mají povinnost platit daň z příjmu. Sestává z jednorázového poplatku ve výši 17% a sociálního poplatku ve výši 11%. Tato hodnota se nepovažuje za příjem.

V případě nemovitostí: (Plus-values immobilières):

Vztahuje se na odstoupení nákladných nemovitostí nebo jejich částí. Nevztahuje se na případ dědického řízení.

Výjimky v případě nemovitostí:

- Pokud je nemovitost ve vlastnictví plátce daně déle než 5 let, je sazba daně snížena o 10%. Majetek vlastněný konkrétními vlastníky déle než 15 let je kompletně vyjmut z povinnosti platit tuto daň
- V případě vyvlastnění objektu pro veřejný účel, kdy odstupné je během následujících 12 měsíců použito na koupi objektu stejného charakteru, je daň odpuštěna.
- Invalidé, kteří neplatí daň z bydlení či z pozemku, jsou této daně zproštěni.
- Daň se nevztahuje na nemovitosti, jejich kupní cena je nižší než 25 000 eur.
- Členům programu Plan d'Epargne en Actions (PEA)⁴ je tato daň snížena na 11%.

V případě movitých předmětů:

Výjimky v případě movitých předmětů (Plus-values sur meubles)

- Automobily a spotřebiče
- Ostatní majetek (např. drahé kovy), jejichž cena nepřesahuje 5000 eur. Po druhém roce vlastnění se tento poplatek snižuje o 10%, a po 12 letech je povinnost úhrady poplatku v případě prodeje majetku nulová.

⁴ Plan d'Epargne en Actions (PEA) je program umožňující 3 výhody: výjimutí z povinnosti platit dan plus-value, výjimutí z povinnosti platit dan z příjmů (mimo jiné z dividend), navrácení zdanitelného majetku: to bude zapláceno danovou správou za podmínku, že dotyčný znovu investuje do francouzských akcií

- Specifický režim zdanění při prodeji:
 - 1) klenotů, uměleckých objektů, starých sbírek: 4,5% + 0,5% (CRDS)
 - 2) drahých kovů: 7,5% + 0,5% (CRDS)

Specifické zákony:

Zákon „Defiscalisation loi monuments historiques 2008“:

Vztahuje se na objekty zařazené nebo zapsané mezi historické památky.

Daň se snižuje na základě snížení zdanitelného příjmu o pozemkový deficit (pozemkový deficit vzniká jako součet příjmů z podnikání s památkou a nákladů na její údržbu, obnovu, provoz atd.) Je ovšem nutné respektovat omezení následnických práv.

Pro přesné určení toho, co může být začleněno do **celkového příjmu**, jsou stanoveny tři případové modely, na jejichž základě se daňový příjem dělí do tří skupin:

a) Objekty které negenerují žádný příjem (Le bien ne genere aucun recepte):

Nezáleží na to, jestli jsou nebo nejsou užívány vlastníkem popř. otevřené veřejnosti. Pokud negenerují žádný příjem, pozemkové náklady týkající se objektu jsou odpočitatelné z **celkového příjmu**. Jedná se jmenovitě o:

- Členské příspěvky určené na administrativní záležitosti spojené s kulturou (à L'Administration des Affaires culturelles)
- Celkové úhrady na udržování objektu (snížené o eventuelní podporu od státu nebo o účast toho, kdo se rozhodl podílet se na pracích zdarma)
- Celkové výlohy na všechny další pozemkové náklady, které jsou v dané obci odpočitatelné od celkového příjmu. Zde se podmínky liší podle toho, zda je objekt přístupný veřejnosti či nikoliv.

Odpočet probíhá následovně

- odpočet 100% je-li památka otevřená veřejnosti alespon 50 dní za rok (z nichž 25 tvoří neděle a dny pracovního klidu) od dubna do září včetně nebo 40 dní od července do září včetně.
- odpočet 50% v případě zpřístupnění památky veřejnosti na kratší dobu než je 50 dní v roce.

b) Objekty, které nejsou obývány a generují příjmy:

Celkové náklady mohou být přičteny pod **příjmy z nemovitostí**, a dále bez omezení k **celkovému příjmu**, pokud je aktivum pronajímáno.

Jestliže objekt není pronajímán a generuje vedlejší příjmy, např. z placených návštěv, jsou tyto příjmy, po odečtení nákladů (výběr vstupného, náklady na průvodce, jednorázové poplatky) zařazeny do daňového práva obce.

Snížení za jednorázové dodatkové poplatky od 1 525 eur je prováděno, pokud památka nemá ani park, ani zahradu. Od 2 290 eur i v ostatních případech.

c) Objekty, které jsou obývány a generující příjmy:

Náklady na nemovitost, které se vztahují na část objektu, jež vlastník sám užívá, jsou odpočitatelné z **celkového příjmu**.

Co se týče ostatních nákladů, náklady spojené s návštěvností jsou brány v úvahu při výpočtu čistého **příjmu z nemovitostí**. V případě deficitu se deficit připočte bez výjimek k **příjmu z nemovitostí**.

Jestliže je památka otevřená veřejnosti, je stanoveno, že ta část objektu, která je zpřístupněná veřejnosti, se rovná 75% celkových nákladů, 25% zbývajících náleží vlastníkovi, který je odečte přímo z **celkového příjmu**.

Podmínkou pro tyto odpočty je, aby byl objekt řádně zaregistrován jako CLMH nebo ISMH. K této druhé skupině jsou přiřazovány i takové památky, jejichž přesné zařazení není zřejmé. Tato jednodušší procedura se týká památek, jejichž historická a umělecká hodnota je natolik zřejmá, že zakládá zájem na jejich dodatečné ochraně.

Závazky vlastníků:

Jakmile je objekt zařazený nebo zapsaný mezi památky (CLMH, ISMH) vztahují se na jeho vlastníky následující závazky: ponechat na místě dekorativní prvky tak, jak je obvyklé, zajistit modalitu údržby objektu, poskytovat informace veřejnosti a objekt zpřístupnit. V případě změny kontaktovat složky ministerstva kultury, což platí např. i pro dědická řízení.

Provedení prací:

Jestliže je objekt zařazený mezi historické památky, nemohou jakékoliv práce začít bez povolení ministerstva kultury. Musí být uskutečněny pod kontrolou Správy (l'Administration). V určitých případech je nárok i na technickou kontrolu.

V případě ISMH jsou opatření o něco méně striktní. Před jakoukoli demolicí, přemístěním, změnou nebo renovací objektu je nutné kontaktovat Správu. Jak v případě objektů CLMH, tak ISMH mají vlastníci právo výběru architekta i firmy, která vykoná práce.

Daňové úlevy v oblasti dědické daně:

Výjimka z platby dědické daně je možná, i pokud dědic není člen rodiny dárce.

Pravidlo:

Podmínkou pro udělení výjimky je pořízení smlouvy na dobu neurčitou mezi ministerstvem kultury a ministerstvem financí, dědici a dárce.

Smlouva musí obsahovat označení objektu, identifikaci vlastníků, výčet movitých a nemovitých objektů, u nichž se předpokládá výjimka a výčet závazků, jež vlastníci musí respektovat: ponechat dekorativní prvky tak, jak je obvyklé, informovat veřejnost o objektu, zpřístupňovat objekt atd.

Je třeba poznamenat, že od roku 1995 jsou tyto výjimky rozšířeny o historické památky držené zástupcem SCI tehdy, když jsou příjmy společnosti zdanitelné mezi složky asociací, do kategorie příjmy pozemkové.

Zákon Loi Malraux:

Tento zákon se vztahuje zejména na nakládání s nemovitostmi, bytovým fondem umístěných v památkově chráněných objektech. Zvláštním předmětem tohoto zákona je problematika vymezení památkových areálů. Podmínkou využití zákona Malraux je splnění několika následujících předpokladů:

Předmětem musí být bytový prostor (un logement ancien) situován v jedné z těchto oblastí:

- V ZPPAUP
- v Chráněném sektoru (Secteur Sauvegardé)

Nabyvatel objektu musí podniknout restaurátorské práce, které musí být ve veřejném zájmu.

Pokud je objekt umístěn v ZPPAUP nebo Chráněném sektoru, práce musí vyústit v celkovou rekonstrukci nemovitosti. Pokud určité části nemovitosti nevyžadují žádný zásah, zákon nevyžaduje, aby tam byly práce provedeny.

Výzvu k restaurátorským pracím na nemovitosti musí podat jednotlivec nebo skupina vlastníků, kteří jsou členy Asociace (Association fonciere Urbane, AFU). Jinak platí, že ten kdo prodává svůj spoluvlastnický díl anebo objekt v rámci sdružení vlastníků, nemůže uplatnit žádost jménem ostatních spoluvlastníků. Rekonstrukce nesmí být iniciována prodejcem dotyčného objektu nebo sdružením vlastníků.

Závazek umístění:

Po dokončení opravy nesmí být smlouva s nájemníkem bytu, který zde má trvalé bydliště, vypovězena po dobu nejméně 6 let. Na druhou stranu podle zákona „Besson“ se vlastník nemusí omezovat při stanovování nájemného finančními zdroji nájemníka.

Daňová výhoda:

Vyjma úroků za půjčky a výdaje za zapůjčené příslušenství, které zůstávají odpočitatelné z **příjmu z nemovitosti** za normálních podmínek, všechny náklady vlastníka podle obecního práva stejně jako náklady na demolici, obnovu střechy a zdí exteriérů, stejně tak na

transformační práce v bytě či části nemovitosti zahrnující též výdaje na vstup do AFU, mohou být odečteny z daní.

Odpočitatelné práce:

Investor může odpočítat ze svého příjmu souhrn nákladů nutných na rekonstrukci, přičemž výše nákladů není zákonem omezena.

Samotné úroky z pronájmu a náklady z příslušenství této půjčky není možné přičíst k **příjmům z nemovitostí** po pět následujících let. Mezi náklady přičitatelné k **celkovému příjmu** patří:

- Souhrn nákladů odpočitatelných dle pravidel občanského práva které logicky přičítá tyto náklady pod **příjem z pozemku**, ale které se porušením, započítávají pod **příjem celkový**: náklady na gesci (zřejmě podpora) a na honorování domovníků, náklady na práci, zlepšení nebo údržbu.
- Náklady na členství v AFU
- Náklady plynoucí z restaurátorských prací nemovitosti samotné, zahrnující práce na demolice prosazené autoritou, která vydává povolení o výstavbě
- Práce na obnovu schodiště nebo zdí exteriérů nemovitosti nutně vydané vyhlášenou demolicí
- Práce na transformaci bytu jako celku nebo části nemovitosti k obyvatelnému účelu (tím se myslí části starší, neobyvatelné jako půda či sýpka), bez navýšení rozsahu památky. Jsou sem začleněné práce na transformaci bytu předcházejícím jinému účelu (podnikatelskému či profesnímu), což neumožňuje možnost přičítat náklady pod **celkový příjem**. Dotyčné práce musí být řízené plánem ochrany a uplatněním prohlášení o veřejném zájmu.

Varování

Složitost situace si vyžádala po zavedení legislativních změn přesnější specifikaci protizákonných přestupků. Protizákonným přestupkem je např. když jsou náklady na památky přeceňovány, aby si plátce mohl co nejvíce snížit daň.

Uplynutí trvání zákona:

Pokud je program Malreaux ukončen a před tím trval 6 let, objekt je považován za tradiční starou památku (Un bien ancien traditionnel)

S programem lze pokračovat dle následujících případů:

- Zvolit si program Besson/Robien ancien
- Uplatnit právo v režimu tzv. mikro pozemků (micro fonciers) a sestavit pozemkový jednorázový odpočet ve výši 30%
- Jestliže nespadáte pod žádnou z výše uvedených kategorií, pak se na vás vztahují práva, která spadají do kompetence obce, tedy obecní zákony

Prameny

<http://jep2008.culture.fr/patrimoine-en-chiffres> - příloha, grafy

ÚVOD DO DAŇOVÉ PROBLEMATIKY V KULTUŘE VE ŠVÉDSKU

Ve Švédsku ve větší míře neexistuje žádná podpora hmotné kultury na úrovni státu. Samozřejmě existuje legislativní úprava postojů státu vůči památkám v jeho vlastnictví, případně úprava dotační politiky, neexistuje však úprava podpory kultury pro soukromé osoby, jako jsou například úlevy na dani z převodu nemovitosti, na dani z nemovitosti (resp. místním poplatku za nemovitost), dani z příjmu či DPH.

DPH činí pro knihy, noviny (dále také pro veřejnou dopravu) 6%, pro všechny ostatní služby 25%. Jinde úlevu na dani pro oblast kultury nenajdeme.

Vzhledem k tomu, že daň z nemovitosti byla nahrazena místním poplatkem, je její vybírání v kompetenci místních úřadů, které mají dále možnost takto získané peníze přerozdělit jako dotace některým památkám a kulturním institucím. Některá daňová zvýhodnění platí pak pro osoby samostatně výdělečně činné, které některé sociální příspěvky mohou za splnění určitých podmínek odvádět v nižší podobě.

Sazba dědické a darovací daně je 0%, což sice omezuje příjmy státu, které by mohly být později přerozděleny na účely kultury, na druhou stranu to nekomplikuje hospodaření například s historickými nemovitostmi v soukromoprávním držení.

Financování kultury zde funguje především na bázi státních a místních dotací, nadací a nadačních fondů, které jsou zaměřeny na jednotlivá odvětví kultury, nebo jiných neziskových organizací. Ty přerozdělují státní či soukromé peníze.

STRUČNÝ PŘEHLED:

Úroveň a distribuce veřejných kulturních výdajů je už po několik let zhruba na stejné úrovni.

Celkové veřejné výdaje na kulturu v roce 2005 byly 18,6 mld. SEK. Z toho ústřední vláda rozdělila 8,9 miliardy, okresní rady utratili 1,8 miliardy a obce 7,8 miliardy SEK.

Přibližně 30% centrálních vládních výdajů putovalo na vzdělávání dospělých („folkbildning“), 15% muzeím a výstavám, 14% na divadelní a taneční projekty. Krajské rady rozdělily 24% na hudbu dále pak taneční a divadelní projekty, muzea a výstavy a populární

vzdělávání získaly asi 17% z výdajů. Obce přidělily finance především veřejným knihovnám („folkbibliotek“), které získaly 42% z obecních výdajů a obecním uměleckým školám, které získaly 20% výdajů

V roce 2007 byly navrhované ústřední vládní výdaje na "kulturu, média, náboženské organizace a volný čas" 10,2 miliardy švédských korun (pro rok 2008 navrhováno 10,1 miliardy SEK), což představuje 1,3% z celkových rozpočtových výdajů.

V průměrné domácnosti činily v roce 2005 celkové výdaje asi 260 000 SEK, z toho bylo vynaloženo na volný čas a kulturu 18,1%, čímž se tato oblast stala druhou nejvýznamnější položkou po výdajích za bydlení. Celkem činily veřejné výdaje a výdaje domácností na kulturu v roce 2005 asi 60 miliard švédských korun, což představuje zhruba 2,5% HDP.

SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ:

Ve Švédsku neexistuje žádný komplexní právní rámec pro umělce. Existuje několik uměleckých svazů, které zastupují své členy při jednáních na trhu práce a které také slouží jako lobbistické skupiny vyjedávající s vládou a orgány veřejné správy.

Obecně lze říci, že umělci mají nižší příjem než průměrný občan, což ovlivňuje výši sociálního zabezpečení pro jednotlivce. Umělci pracující jako osoby samostatně výdělečně činné mají specifické problémy, vzhledem k tomu že jejich "podnikání", často malé, není srovnatelné s běžnými obchodními podniky. Proto i výše zdravotního pojištění, penzijního připojištění a pojištění pro případ ztráty zaměstnání působí problémy. Některé ze specifických národních nebo regionálních grantů pro jednotlivé umělce nejsou povinně zdanitelné (1- a 2- letá stipendia), a proto nemohou být zahrnuty do životních příjmů, z nichž se následně vypočítává důchod. Existují však určité projekty vedené na úřadech práce, které podporují zprostředkovatelská centra práce v oblasti divadla, hudby, fotografií a filmu a vzdělávací zařízení pro profesionální tanečníky a herce v obdobích mezi jejich pracovními smlouvami.

DAŇOVÉ ZÁKONY:

Ve Švédsku zatím neexistují žádné zvláštní právní úpravy a zvýhodnění, jako jsou daňové odpočty, které by podporovaly soukromé sponzorování kultury. Tato problematika patří k jedné z nejdiskutovanějších.

Pro diskusi o tomto tématu bylo vytvořeno speciální fórum „Kultura a podnikání“ (och Kultur Näringsliv), kde probíhá výměna informací o možných způsobech získávání finančních prostředků.

V roce 2001 byla po velké diskusi snížena DPH pro knihy z 25% na 6%. Následně byl tento krok zkoumán speciální komisí, která ve své zprávě doporučila jednotnou paušální sazbu DPH ve výši 21,7 % pro všechny kategorie zboží a služeb, včetně kulturní oblasti. (Statens Offentliga Utredningar, SOU 2005:57)

Obecný daňový systém se vztahuje také na umělce. To znamená, že veškeré náklady vzniklé ve spojitosti s jejich výdělkem, jsou odpočitatelné z daňového základu, pokud tento výdělek je generován z profesionální činnosti. Tyto daňové odpočty, které určují místní daňové orgány (kraje, obce) mohou velmi ovlivnit jednotlivé umělce.“

VEŘEJNÉ VÝDAJE NA KULTURU NA JEDNOHO OBYVATELE:

Tabulka č. 1: Veřejné výdaje na kulturu: na jednoho obyvatele, v SEK, 1998, 2002, 2005

Úroveň vlády:	1998	2002	2005
centrální vláda	903	925	988
krajské rady	153	200	208
Obce	851	878	872
CELKEM	1907	2003	2068

Zdroj: Financování kultury 2005 (Kulturen i siffror 2006:3). Národní rada pro kulturní záležitosti, Švédsko.

VEŘEJNÉ VÝDAJE NA KULTURU ROZČLENĚNÉ PODLE ÚROVNĚ VLÁDY:

Tabulka č. 2: Veřejné výdaje na kulturu: podle vládní úrovně, v mld. SEK, 2000 a 2005

Úroveň vlády	Celkové výdaje		% Podíl na celkových výdajích	
	2000	2005	2000	2005
centrální	8137	8940	47	48
krajské rady	1730	1879	10	10
Obce	7441	7,858	43	42
CELKEM	17308	18,677	100%	100%

Zdroj: Financování kultury 2005 (Kulturen i siffror 2006:3) Národní rada pro kulturní záležitosti, Švédsko. Pro města a obce jsou údaje za rok 2005 údaje z roku 2004 uvedeny v cenách roku 2005.

VEŘEJNÉ VÝDAJE NA KULTURU ROZČLENĚNÉ PODLE SEKTOROVÉHO HLEDISKA:

Tabulka č. 3: Státní kulturní náklady: podle jednotlivých odvětví a vládní úrovni, v mil. SEK, 2000 a 2005

Centrální vláda	Výdaje	%	Výdaje	%
rok	2000		2005	
Obecné	337	4	505	6
divadlo a tanec	1 138	14	1 292	14
Hudba	385	5	440	5
knihovny, literatura, kulturní časopisy	257	3	253	3
výtvarné umění, design a řemesla	101	1	85	1
práva plateb a granty pro umělce	289	4	300	3
Archiv	331	4	374	4
přírodní dědictví	429	5	638	7

muzea a výstavy	1 098	13	1 370	15
film a média	258	3	265	3
Výzkum	40	0	32	0
vzdělávání dospělých	2 761	34	2 726	30
tiskové dotace apod.	709	9	656	7
CELKEM Centrální vláda	8 137	100	8 940	100
Krajské rady	Výdaje	%	Výdaje	%
rok	2000		2005	
Obecné		7	148	8
divadlo a tanec		18	320	17
Hudba		15	456	24
výtvarné umění a design		2	38	2
muzea a výstavy		18	324	17
přírodní dědictví		2	31	2
Knihovny		5	109	6
film a média		2	57	3
vzdělávání dospělých		20	299	16
mládežnické organizace		6	86	5
práva plateb a granty pro umělce		1	7	0
CELKEM Krajské rady	1 730	100	1 879	100
Obecné	Výdaje	%	Výdaje	%
rok	2000		2005	
Obecné		30	2 426	31
Knihovny		43	3 270	42
hudba a umělecké školy		19	1 604	20
populární vzdělávání		9	556	7
CELKEM Obce	7 441	100	7 858	100
Celkové veřejné výdaje na kulturu	17 308	100	18 677	100

Zdroj: Financování kultury 2005 (Kulturen i siffror 2006:3) Národní rada pro kulturní záležitosti, Švédsko. Pro města a obce jsou údaje za rok 2005 údaje z roku 2004 uvedeny v cenách roku 2005.

DAŇOVÁ POLITIKA SRN A JEJÍ DAŇOVÉ ÚLEVY PRO OPRAVU PAMÁTEK

Náhled do daňové politiky ve Spolkové republice Německo je při prvním pohledu značně složitý. V rámci jejího členění bychom ji mohli rozdělit na několik částí, kdy každá má svoji vlastní míru suverenity. Dělení se dále rozkládá do tří národních úrovní - ze spolkové daně, zemské daně a obecné daně a přírážek. Jako čtvrtý subjekt, či úroveň, se zde nachází ještě Evropská unie.

VÝVOJ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH ÚROVNÍ:

Vývoj daňových příjmů v letech 2000 až 2007

(mld.€)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Spolek	198,8	193,8	192,1	191,9	187	190,2	203,9	230,1
Země	189,5	178,7	178,6	177,6	180	180,4	195,1	213,2
Obce	57,1	54,1	52,5	51,8	55,5	23	25	28,3
EU	21,8	19,7	18,6	20,9	20,3	21,7	22,1	22,2
Celkem	467,3	446,2	441,7	442,2	442,8	415,4	446,1	493,8

DAŇOVÉ ÚLEVY PRO VLASTNÍKY KULTURNÍCH PAMÁTEK:

Daňové úlevy se týkají těchto zákonů:

- **ESTG – Zákon o dani z příjmu (Einkommensteuergesetz)**
- **GRSTG – Zákon o dani z pozemku (Grundsteuergesetz)**
- **ERBSTG – Zákon o dědické a darovací dani (Erbschaftsteuer- und Schenkungsteuergesetz)**
- **DSCHG – Zákon o ochraně památek (Denkmalschutzgesetz)**

Pro klasifikaci budovy jako památky, a tedy i případnou možnost o zažádání o určitou daňovou úlevu, jsou zde příslušné vnitrostátní právní předpisy Národního památkového

zákona. Ten byl průběžně obměňován počátkem 90. let, jeho stávající podoba pochází z přelomu let 2003 a 2004. Neustále zde fungují jednotlivá právní pojetí „památky“ v jednotlivých republikách jakožto samosprávných celcích.

Daňové úlevy pro pronajaté (či investorské) architektonické památky:

Na tyto památky lze uplatnit zvýšený odpis podle § 7i EStG. Do konce roku 2003 bylo možné až 10 % nákladů na výrobu odečíst v roce opravy a dalších 10 % po dobu devíti následujících let. Budova, pro kterou byly využity tyto zrychlené odpisy, nesmí být využívána za obytným účelem. V roce 2004 bylo zavedeno opatření, podle kterého je možné v prvních 8 letech odepsat 9 % a pro následující 4 roky už jen 7 %.

Pro vlastní budovu (stavební památku) sloužící k obytným účelům (dle § 10f EStG) byla do konce roku situace 2003 taková, že bylo možné 10 % výdajů v prvním roce od stavebních prací a 10% v dalších 9 následujících letech snížit jako zvláštní výdaje. Od 1. 1. 2004 může být srážka vedlejších výdajů použita po 10 let a činí už jen 9 % vynaložených nákladů.

Úlevy daní pro kulturní statky hodné ochrany (dle § 10g EStG) byly do konce roku 2003 podporovány u objektů, které nebudou použity k vlastnímu obývání ani k dosažení příjmů. Až 10 % nákladů bylo možné odečíst jako zvláštní výdaje. Od roku 2004 je možné uplatnit každoroční odpočet 9 % po dobu 10 let. Zvláštní péče nákladů na údržbu památkových budov (§ 11b EStG) budou odečteny v plné výši jako provozní náklady (např. reklamní výdaje).

Daň z převodu nemovitostí (Grundwerbsteuer):

Daň z převodu nemovitosti nemá žádné speciální výjimky pro kulturní památky. Tyto případy zisku majetku (převod, prodej, aj.) jsou proto zpoplatněny dle předpisu a podléhají sazbě 3,5 % skutečné tržní hodnoty nemovitosti (pokud hodnota převyšuje 2.500 EUR). Obce mají v některých případech za úkol výběr daně na základě podkladů z finančních úřadů (sazba je procentní). Poplatník dostane od obce výměr daně, který zaplatí. Není nutné podávat daňové přiznání.

Daň z nemovitostí (Immobiliensteuer / Liegenschaftsteuer):

Tato daň je vládou stanovena na 0,35% hodnoty nemovitosti, dále se násobí ještě koeficientem stanoveným příslušným obecním úřadem. V konečném součtu vychází tato daň přibližně v rozmezí od 0,98% do cca 2,84%. Této dani podléhá každý z vlastníků nemovitosti na území Spolkové republiky Německo.

Pozemková daň (Grundsteuer):

Kulturní památky jsou v SRN od této daně oproštěny (§ 32 GrStG), pokud jejich vlastníci roční hrubý výnos z památky pravidelně vynaloží na výlohy spojené s památkou. Pokud je z chráněna samostatně jen některá z částí nemovitosti nebo pozemku (např. jedno křídlo domu), platí se pozemková daň také poměrně. Hrubým výnosem jsou míněny všechny příjmy a ostatní zisky spojené s provozem památky.

Darovací a dědická daň (Schenkungssteuer / Erbschaftsteuer):

Základní stanovení této položky závisí na míře příbuzenského vztahu mezi darujícím (zůstavitelem) a obdarovaným (dědicem), kdy se rozpětí pohybuje od 7% až do 50%. Co se ale kulturní oblasti týče, jsou movité i nemovité památky, které obnovou a údržbou mají význam umělecké, historické či vědecké hodnoty, regulovány pouze do 40% jejich vlastní hodnoty dle oceňovacího zákona.

Umělecké předměty, umělecké a vědecké sbírky, knihovny a archivy zůstávají pod určitými náležitostmi úplně nebo částečně osvobozeny od daně (§ 13 ErbStG).

Dluhy, které jsou spojené s osvobozením od daně památek, se nedají odečíst. To platí zejména u částečného osvobození pro podílový/částečný dluh. Je zde i několik možností, jak se zříci osvobození od daně. Například při prohlášení o zřeknutí se daňového zvýhodnění mohou být stažena zatížení jako pozůstalostní závazek.

Památka po deseti letech po darování či zdědění nemá nárok na osvobození od daně, pokud o ni nebylo v tomto časovém rozmezí řádně zažádáno včetně předpokladů pro podání.

Daň z přidané hodnoty (Umsatzsteuer):

DPH se obecně vztahuje na veškeré dodávky a jiné výkony, které se provádí na území SRN za úplatu. To znamená, že k čisté částce, která podléhá této dani, se připočte běžná (19%), nebo snížená (7%) sazba DPH. Registrace vzniká ze zákonné povinnosti. Malé organizace mohou být od této daně osvobozeny, ale záleží na výši jejich obratu. Podle § 4 Nr. 20 Buchst. a UStG jsou obraty z jednotlivých spolkových republik, krajů, obcí, nebo sdružení obcí osvobozeny od daně z přidané hodnoty u památkových zařízení (architektonické stavební a zahradní památky).

.....
(Name, Vorname der Antragstellerin oder des Antragstellers)

.....
(Anschrift, Datum)

An die
Untere Denkmalbehörde

in

Betr.: Steuervergünstigung für Baudenkmäler, die zur Einkunftserzielung oder zu eigenen Wohnzwecken genutzt werden
Anlg.: Rechnungen

Antrag

auf Ausstellen einer Bescheinigung gem. § 40 DSchG

Zur Erhaltung oder sinnvollen Nutzung

des Baudenkmals (Straße, Hausnummer)

des Gebäudes (Straße, Hausnummer)

in dem Denkmalbereich

habe ich EUR aufgewandt.

Ich bitte, dies zur Vorlage beim Finanzamt zu bescheinigen.

1. Erläuterung der Baumaßnahmen:

2. Zusammenstellung der beigefügten Rechnungen:

Lfd. Nr.	Firma und Kurzbezeichnung von Leistung und Gegenstand	Rechnungs- datum	Rechnungsbetrag in EUR	Prüf- vermerk

Gesamt:

3. An öffentlichen Zuschüssen habe ich erhalten von

Stadt / Gemeinde

Kreis

Landschaftsverband

Bezirksregierung

Auszahlungs- datum	Betrag in EUR	Prüf- vermerk

Gesamt:

.....
(Unterschrift)

(Untere Denkmalbehörde)

(Ort, Datum)

Herrn / Frau / Firma

Betr.: Steuervergünstigung für Baudenkmäler, die zur Einkunftserzielung oder zu eigenen Wohnzwecken genutzt werden

Bezug: Ihr Antrag vom -----

Anlg.: Rechnungen

Sehr geehrte -----

es wird hiermit bescheinigt, dass

1. das Gebäude -----
 am ----- in die Denkmalliste eingetragen (§ 3 DSchG) worden ist,
 innerhalb des Denkmalbereichs -----
liegt (§§ 5, 6 Abs. 4 DSchG)
2. die durchgeführten und in der Anlage gekennzeichneten Arbeiten
 mit mir am ----- abgestimmt worden sind und
 zur Erhaltung oder sinnvollen Nutzung des Baudenkmals erforderlich waren
 zur Erhaltung des geschützten Erscheinungsbildes des Denkmalbereichs erforderlich waren
3. die in Nrn. 1 und 2 bescheinigten Arbeiten insgesamt zu Aufwendungen
in Höhe von geführt haben ----- EUR
4. für die Arbeiten ein Zuschuss von
Stadt / Gemeinde ----- EUR
Kreis ----- EUR
Landschaftsverband ----- EUR
Bezirksregierung ----- EUR
insgesamt ----- EUR

ausgezahlt worden ist.

Es wird vorbehalten, diese Bescheinigung hinsichtlich Nr. 4 zu ändern, sofern weitere Zuschüsse von den genannten Stellen ausgezahlt werden.

Zu den begünstigten Aufwendungen gehören Funktionsträgergebühren. Begünstigt ist nur der Anteil, der nach den Feststellungen der Finanzbehörden (Richtlinie 83 b Einkommensteuer-Richtlinien) zu den Anschaffungskosten im Sinne des § 7 i Abs. 1 Satz 5 EStG oder den Herstellungskosten gehört, die auf die begünstigten Baumaßnahmen entfallen.

Hinweise:

Diese Bescheinigung ist nicht alleinige Voraussetzung für die Inanspruchnahme der Steuervergünstigung. Die Finanzbehörde prüft weitere steuerrechtliche Voraussetzungen, insbesondere die Abziehbarkeit der Aufwendungen als Betriebsausgaben, Werbungskosten oder Sonderausgaben und die Zugehörigkeit der Aufwendungen zu Anschaffungskosten, Herstellungskosten, Erhaltungsaufwand oder zu nicht abziehbaren Kosten. Sofern die Unterschutzstellung aufgehoben wird, wird hiervon das Finanzamt unterrichtet.

Rechtsbehelfsbelehrung

Mit freundlichen Grüßen -----
(Unterschrift)

NÁVRH DAŇOVÉ PODPORY PAMÁTKOVÉ PÉČE V ČR

Hlavním problémem spravedlivého a praktického uplatňování legislativního rámce památkové péče je změna společensko-politické situace po roce 1989. Skutečností je, že dodnes platný zákon 20/1987 Sb. představuje věcně na svou dobu pokrokovou právní normu, z hlediska ekonomického nicméně konzervuje majetkoprávní vztahy, které byly charakterizovány téměř úplným vyvlastněním památkových objektů v 50. letech, a tím pádem drtivou převahou veřejnoprávního vlastnictví oproti soukromému. Přesto, že byl tento zákon zejména v 90. letech několikrát novelizován a rozsáhlé pasáže, definující „socialistické vztahy“ byly vypuštěny, nedává dnes logický rámec k uplatnění legislativních nástrojů, zejména v oblasti podpory a motivace soukromých vlastníků památkových objektů.

Dalším problémem, který souvisí s celkovým stavem české legislativy, je neprovázanost zákona 20/1987 Sb. s ostatními zákonnými normami; z hlediska českého právního systému je významná zejména malá návaznost věcných aspektů v rámci legislativy památkové péče a ekonomických nástrojů jejího prosazování. Skutečností zůstává, že jak v rámci restitucí, tak i v rámci majetkoprávních převodů došlo v 90. letech k privatizaci většiny památkových objektů, zapsaných do Ústředního seznamu kulturních památek ČR, a tím i ke změně základního ekonomického rámce jejich existence.

Na jedné straně tak lze v českých podmínkách konstatovat poměrně benevolentní přístup k formulaci daňových zákonů směrem k podnikatelskému sektoru, na straně druhé takřka úplnou nepropracovanost daňové a finanční politiky ve vztahu k památkové péči a ke kultuře jako takové. Tato situace kontrastuje s legislativními podmínkami ve vyspělých západoevropských zemích, kterými tyto státy upravují, v téměř stoleté kontinuitě, vztah státu, vlastníků a veřejnosti ke kulturnímu dědictví a jeho využití. Výrazným rysem v legislativních systémech těchto zemí je jednak dlouhodobá platnost, propracovanost a tudíž i obecná znalost těchto zákonů, a jednak jejich provázanost s ostatními finančními, daňovými apod. nástroji podpory rozvoje kulturních památek.

Přes poměrně vysokou složitost těchto právních systémů, jejich tradicionalitu a mnohdy těžkopádnost (zejména ve Francii) a roztržitost z hlediska uplatňování státní, regionální a lokální politiky (zejména Německo), lze konstatovat poměrně vysokou efektivitu podpory

zachování a rozvoje kulturního dědictví, stejně jako účelné využití dotačních a grantových systémů v oblasti kultury.

Skutečností je, že v českých podmínkách není dosud úplně dotvořen celkový systém a variabilita vlastnických vztahů k památkovým objektům. Mezi státem, obcemi a ostatními formami veřejného vlastnictví a soukromým sektorem nejsou dostatečně rozvinuty formy vlastnictví korporativního – nadace, fondy, neziskové organizace, veřejně prospěšné organizace apod., které v západní Evropě, vzhledem ke specifickému finančnímu a daňovému režimu, patří k nejdynamičtější formě vlastnictví památkových objektů.

V podmínkách české ekonomické legislativy, která nečiní rozdíl mezi vlastnictvím památkového objektu a ostatních nemovitostí, tak není vlastník ani chráněn, ani motivován k péči o kulturní dědictví, které tvoří jím vlastněná kulturní památka. Z tohoto hlediska není možné v praxi ani úplně uplatňovat některá zákonná restriktivní vymáhací a donucovací opatření, neboť státní a veřejnoprávní objekty jsou, kromě stovky národních kulturních památek využívaných v oblasti turistického ruchu, ve špatném nebo kritickém technickém stavu. Při rovnosti subjektů před zákonem zákon vůči soukromníkům nemůže uplatňovat tvrdší opatření, nežli uplatňuje sám k sobě. I tyto části zákona jsou tudíž de facto nevyhmatelné.

Specifickou otázkou představuje problematika formulace veřejného zájmu a jeho promítnutí jak do legislativy, tak i do praktického sociálně-ekonomického využití kulturních památek. Česká právní praxe doposud vychází z formulace veřejného zájmu v obecně zákonné podobě, na rozdíl od srovnávaných západních zemí, které v konkrétních případech specifikují naplňování veřejného zájmu s vysokým důrazem na srozumitelnost, všeobecnou platnost, logiku uplatnění a efektivitu.

V českých podmínkách je tak vynucování veřejného zájmu vůči soukromým vlastníkům památkových objektů chápáno spíše jako útisk, který není kompenzován ani vstřícným postojem orgánů státní památkové péče, ani nárokovatelnou finanční podporou ze strany státu, ani zejména logickým systémem finančních a daňových kompenzací, které by nutnost tohoto pocíťovaného „útlaku“ ospravedlňovaly.

Ze srovnání s vybranými západoevropskými zeměmi je jasně patrná skloubenost finanční, daňové a kulturní legislativy, která vychází z předpokladu, že hlavním veřejným zájmem je zachování, rozvoj a společenské využití kulturního dědictví, kde stát hraje vždy prvořadou

úlohu. Různé formy vlastnictví, tak jak se historicky vyvinuly, vedly v těchto zemích také k postupnému vývoji typů, způsobů a nástrojů státní intervence do ochrany a údržby kulturních památek, které dohromady tvoří do značné míry jednotný logický celek. Drobné korekce, které jsou v západní legislativě periodicky prováděny nic nemění na skutečnosti, že jde o kontinuálně rozvíjenou, národně specifickou linii podpory kulturního dědictví, kde uplatňování legislativních inovací pouze sleduje základní záměr účinné a moderní podpory kulturních památek ve všech typech vlastnictví.

V centru zájmu je současně i modernizace přístupů k využití hmotného kulturního dědictví. Skutečností je, že tzv. kulturní kapitál se stále více podílí na dynamizaci růstu ekonomiky vyspělých zemí, že kultura – vedle informatiky, vědy a výzkumu – patří k nejdynamičtějším segmentům v rámci globální ekonomiky, a že podíl kultury na HDP je přímou funkcí ekonomické rozvinutosti státu. Dynamicky se rozvíjející ekonomické obory, jako je cestovní ruch, různé typy kulturního průmyslu, atd., jsou přímo závislé na zdrojovém potenciálu společnosti v oblasti kultury. Stát v těchto ekonomikách nese přímou zodpovědnost nejen za zachování kulturního odkazu, nýbrž i za jeho kapitalizaci a využití ve formě národního bohatství. Podnikatelské subjekty ve všech těchto rozvinutých zemích jsou tak přímo závislé na státní aktivitě ve smyslu podpory využití zdrojového potenciálu v oblasti kultury.

Je nepochybné, že bez státních zásahů do ekonomiky kultury ve výše uvedeném smyslu nemohou české podnikatelské subjekty obstát v soutěži s konkurenty z vyspělých západních zemí, jejichž podnikatelské prostředí je v dané oblasti, vzhledem ke státní kulturní politice a vstřícné legislativě, nepoměrně příznivější.

Využití kulturního dědictví České republiky je v tomto směru dále komplikováno dlouhodobou absencí jakékoliv ekonomicky pojaté kulturní politiky v posledních 60 letech, což se odrazilo především na technickém stavu kulturních památek i infrastrukturních předpokladů jejich ekonomického zapojení. K tomu přistupuje specifický charakter českého památkového fondu: vysoký počet menších památek, zpravidla lokálního a regionálního charakteru, které jsou navíc nerovnoměrně územně rozloženy a dále nevyváženost kvality a stavu, v jakém se dochovaly. Zejména v příhraničních regionech tak došlo téměř k plošné likvidaci hmotného kulturního dědictví, v regionech tzv. vnitřní periferie k jejich takřka

úplné devastaci a v centrálních oblastech země často ke zničení jejich památkové podstaty přestavbou k jiným účelům.

Je zřejmé, že v dané situaci není v silách státu ekonomicky zvládnout proces zachování a rozvoje kulturního dědictví. Přesto bude stát hrát klíčovou – a rostoucí – úlohu jako koordinátor koncepčních zásahů do rozvoje národního kulturního bohatství. Cílem je vytvoření dlouhodobého vstřícného prostředí pro soukromé a veřejnoprávní podnikatele v oblasti kultury. Národní rámec podpory kulturního kapitálu, který by dlouhodobě umožnil prosperitu vlastníků kulturních památek, by měl přiblížit českou situaci k podmínkám vyspělých západoevropských zemí, a tím založit základní předpoklady pro racionální ekonomické zapojení doposud téměř nevyužívaného kulturního dědictví České republiky.

Tento národní rámec by měl sestávat ze třech hlavních stavebních kamenů:

- **moderní kulturní politika státu** – v roce 2008 byla přijata Státní kulturní politika na léta 2009-14, která stanovuje základní rysy a vývojovou trajektorii rozvoje nástrojů v oblasti podpory ekonomického využití kulturního dědictví. Předpokladem její účinnosti je její rozpracování a konkretizace do jednotlivých legislativních opatření.
- **moderní legislativa v oblasti kultury, zejména památkové péče** – tato legislativa musí sjednotit přístup ke všem typům vlastnictví kulturních památek a účinně kompenzovat závazky jejich vlastníků, vyplývající z uplatňování veřejného zájmu.
- **moderní finanční politika státu** – tato politika by měla vycházet z pojetí kultury jako základního rozvojového zdroje společnosti. Součástí této politiky by měly být finanční a daňové nástroje podpory vlastníků kulturních památek

Daňová podpora je optimálním a nejefektivnějším vyjádřením zájmu státu o oblast kultury. Jak vyplývá z uvedených zahraničních zkušeností, může být poskytována prostřednictvím vícero daní.

Daň z přidané hodnoty:

Pravidla pro uplatňování daně z přidané hodnoty v Evropské unii umožňují aplikaci snížené sazby daně na opravy kulturních památek a objektů památkové péče, protože se nesporně jedná o služby s vysokým podílem práce.

Ačkoli lze předpokládat, že efekt z této změny plynoucí by se rozložil ze značné části ve prospěch stavebních firem, i tak zůstávají nepopíratelné důsledky pro zainteresovanost na památkové péči:

- poskytovatelé služeb by měli větší zájem o zakázky z oblasti památkové péče,
- investoři – vlastníci památkových objektů – by mohli realizovat část efektu této změny zejména v případě, kdy nejsou plátcí daně z přidané hodnoty.

Jako doplněk lze doporučit výjimku z uplatnění nároku na odpočet daně z přidané hodnoty, abychom vždy umožnili plátcí uplatnění nároku na odpočet, a to plně výši u oprav kulturních památek. Alternativně by se tato výjimka mohla týkat jen nemovitých kulturních památek. Takové ustanovení při vhodné formulaci neodporuje mezinárodním závazkům České republiky.

Daň z nemovitostí:

Rozsah osvobození nemovitých kulturních památek by bylo vhodné rozdělit do dvou skupin. U definovaného okruhu nemovitých kulturních památek je třeba zachovat zákonnou, tedy celostátní garanci osvobození. Podmínky pro ně je třeba stanovit co nejjednoznačněji a nejsrozumitelněji, a to bez zbytečné administrativní zátěže jak na straně státu tak i daňových subjektů. Optimální je, aby podmínky pro osvobození bylo možno načerpat například ze seznamu zveřejněného ministerstvem kultury.

Kromě toho je vhodné poskytnout pravomoc obcím jako příjemcům výnosu daně z nemovitostí, aby měly možnost dále rozšířit osvobození podle záměrů obce. Aby tato pravomoc nebyla zneužitelná, je třeba, aby památky, byť i jen místního významu, byly evidovány v celostátně řízené databázi a zařazovány podle jednoznačně vymezených kritérií.

Daň dědická a darovací:

Osvobození od daně dědické a darovací by se nemělo týkat jen nemovitých, ale i movitých kulturních památek. Odborná veřejnost ve spojení s Ministerstvem kultury musí jednoznačně vymezit jaké bezúplatné převody kulturních památek, resp. převody na jaké subjekty by měly být osvobozeny od daně.

Od daně darovací by měly být osvobozeny dary na zachování a obnovu kulturního dědictví u oprávněných příjemců. Tito by měli být vymezeni shodně s těmi, které budou v oboru daní z příjmů definovány jako osoby, jímž lze poskytnout dar na tento účel, o který lze snížit základ daní z příjmů. Pro snížení rizika obcházení účelu zákona by osvobození těchto daní mohlo být podmíněné. V tom případě by mělo být vázáno na průkaz, že přijaté prostředky byly nejvýše ve třech následujících zdaňovacích obdobích prokazatelně využity na opravy a restaurování nemovitých (případně i movitých) kulturních památek. Ke splnění této podmínky by mohlo být využito i závazné posouzení, jehož zavedení je navrhováno v následujícím textu.

Daně z příjmů:

V oblasti daně z příjmů právnických osob, resp. v návaznosti na ni i v rámci dílčího základu daně příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, příp. příjmů z pronájmu u daně z příjmů fyzických osob lze navrhnout několik oblastí úpravy. Daně z příjmů jsou obecně nejčastěji využívaným druhem daní v rámci využití alokační, resp. stimulační funkce veřejných financí.

Než bude zaměřena pozornost na nejvhodnější oblasti, ve kterých by daňová podpora památkové péče mohla být účinná, je nutno obrátit pozornost na nezbytnost jednoznačné definice kulturní památky, ať už se bude jednat o jednotlivou kategorii nebo stupňovitou hierarchii. Tato pasáž je pojata obecně, protože mezi vlastníky kulturních památek nejsou jen právnické osoby, ať už podnikatelské nebo nepodnikatelské, ale rovněž fyzické osoby, z nichž některé tyto památky využívají výhradně v rámci své osobní spotřeby.

Vstupní cena a odpisování:

Ačkoli lze uvažovat o změně pravidel pro stanovení vstupní ceny pro daňové odpisování nemovitých kulturních památek, nezdá se tato cesta příliš schůdná.

Oceňování kulturních památek včetně nemovitých je velmi nesnadné. Důležité je ale především to, že základními výdaji, na jejichž spolufinancování by se měl stát prostřednictvím daňové podpory podílet, jsou výdaje na opravy kulturních památek. Do diskuse lze nicméně předložit další alternativy vstupní ceny, a to buď na bázi ceny podle zákona o oceňování s přihlédnutím k umělecké a kulturní hodnotě anebo standardní pořizovací ceny, zejména u nemovitých kulturních památek nabytých koupí.

Princip zákazu odpisování movitých kulturních památek není třeba měnit, a to zejména pro vysoké riziko zneužití jejich odpisování.

Daňové odpisy:

Vlastníkům nemovitých kulturních památek se jeví současné zařazení kulturních památek do poslední, šesté odpisové skupiny, jako zbytečné zatěžující a nevhodné. Proto je zkrácení doby daňového odpisování účelnější než změna vstupní ceny.

Nejjednodušším a relativně málo zatěžujícím by bylo přeřazení nemovitých kulturních památek do páté odpisové skupiny a tím zkrácení doby jejich odpisování z 50 na 30 let.

S vyšším výpadkem daňových příjmů by byla spojena druhá alternativa, která se nabízí: tedy sjednocení doby a způsobu odpisování nemovitých kulturních památek na bázi současných pravidel odpisování technického zhodnocení nemovité kulturní památky, a to časovým odpisem po dobu 15 let. Tato varianta zkracuje dobu odpisování proti současnému stavu na necelou třetinu, a proti výše uvedenému návrhu na polovinu.

Daňová podpora v oblasti technického zhodnocení nemovitých kulturních památek by byla málo využívána, protože tento typ zásahů do majetku typu kulturní památky je spíše ojedinělý.

Ať už lze využití nemovité kulturní památky k dosahování zdanitelných příjmů alespoň zprostředkovaně doložit, či nikoli, je vhodné, aby jejich odpisy (případně výdaje na opravy) nebyly nikdy považovány za daňově neuznatelné výdaje, resp. za výdaje na reprezentaci, a to především u nemovitých kulturních památek.

Výdaje na opravy:

Nejvíтанější vzpruhou z pohledu vlastníků kulturních památek, ať už movitých nebo nemovitých, jsou jednoduchá a tolerantní pravidla pro respektování výdajů na jejich opravy. U nemovitých kulturních památek je vhodné zabezpečit bezpodmínečnou uznatelnost výdajů na opravy, u movitých pak buď rovněž bezprostředně anebo jen v případě jejich prodeje či do výše příjmů z jejich držby (např. pronájem).

Závazné posouzení:

Pro právní jistotu poplatníka, zda výdaje na opravy objektu jsou daňově uznatelné, protože jsou klasifikovány jako výdaj na opravu kulturní památky, by bylo vhodné rozšířit na tuto oblast závazné posouzení s tím, že o tom, zda se jedná o přiměřené náklady, by měl být na výzvu správce daně povinen podávat odborný posudek orgán veřejné správy. Do této kategorie spadají samozřejmě i orgány památkové péče. V tomto smyslu by bylo nutno upravit i § 34 zákona 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků ve znění pozdějších změn a doplňků, případně tuto součinnost doplnit do mnoho let připravovaného nového zákona s pracovním názvem daňový řád.

Závazné posouzení výdajů na opravy nemovitých kulturních památek by mohlo sloužit nejen pro účely daní z příjmů, ale také pro uplatnění snížené sazby daně z přidané hodnoty.

Odpočty od základu daní z příjmů:

Jako preferovaná oblast si investice do kulturních památek nesporně zaslouží i uplatnění v položkách odčitatelných od základu daní z příjmů. Zvažovat lze několik alternativ.

Zachování a obnova kulturního dědictví by především měla být explicitně doplněna do seznamu účelů, na které lze poskytovat dary, o něž je možno snížit základ daní z příjmů, a to bez požadavku na změny omezení výše odpočtu stanovené v současném znění zákona o daních z příjmů.

Tento návrh respektuje potřebu co nejnižší složitosti uplatňovaných výjimek, proto se navrhuje nerozšiřovat okruh osob, kterým lze dary poskytovat. To ale na druhé straně z využití daňové podpory prostřednictvím navrhovaného rozšíření definice daňově uznatelných darů vylučuje fyzické osoby, které kulturní památky, jež vlastní, nevyužívají pro dosahování svých zdanitelných příjmů, a to ani v širším pojetí.

Nezdanitelná část základu daně:

Alternativou pro tyto fyzické osoby by mohlo být zavedení nové nezdanitelné částky u daně z příjmů fyzických osob, a to nezdanitelné částky „prokazatelné výdaje na opravy vlastních nemovitých kulturních památek“. Rozsah odpočtu by samozřejmě mohl být limitován v souladu se zvolenou intenzitou daňové podpory. Prokázání výdajů by bylo možné z hlediska poplatníka i závazným posouzením, z hlediska správce daně odborným posudkem příslušné instituce na jeho výzvu.

Protože v rámci jednoho zdaňovacího období by v řadě případů bylo možno od základu daně odečíst jen malou část takto vynaložených výdajů, účinnost opatření by byla vyšší, pokud by nevyčerpaný nárok bylo možno převést do následujících zdaňovacích období (alespoň tří).

Asignace:

I když nelze popírat komplikace, které by zavedení daňových asignací přineslo, v případě, že by se o jejich uzákonění uvažovalo, je nutno počítat s tím, že mezi jejich příjemci by byly i osoby, které spravují kulturní památky. Jejich vymezení by bylo předmětem další diskuse.

ZÁVĚR

Daňová a finanční politika státu je klíčem k otevření dveří k prosperitě kulturních památek v současné společnosti. Při jejím uplatňování vystupuje setrvačnost českého národního finančního systému, který o kulturně vstřícné daňové politice doposud nikdy neuvažoval. Výsledkem je, že náklady na kulturu v celkové trajektorii šedesátiletého poválečného období nikdy netvořily ani zlomek částky potřebné k zachování kulturního dědictví a jeho následnému ekonomickému využití. Tyto náklady se vývojově přiřadily spíše k mandatorním nákladům státu a v rostoucí míře zatěžují výdajovou stránku veřejných rozpočtů.

V etapě hledání nástrojů k řešení následků ekonomické krize je snižování mandatorních výdajů pochopitelně jednou z mála cest k vyváženému rozpočtu. Vzhledem k dlouhodobé nedostatečnosti pokrytí potřebných nákladů na zachování národního kulturního dědictví by tak další předpokládané snižování bylo v zásadě kontraproduktivním krokem, neboť by snížilo dynamiku a konkurenceschopnost českých podnikatelských subjektů v oblasti kultury. Restrikce v tomto smyslu by potenciálně vedla k omezení hospodářského růstu v tomto segmentu.

Naopak využití dlouhodobých zkušeností z vyspělých západních zemí v oblasti efektivní finanční a daňové podpory vlastníkům památkových objektů představuje perspektivnější a dlouhodobě cestu. Předložený soubor možných finančních a daňových opatření není samoučelný, jeho využití je pochopitelně podmíněno důsledným uplatněním Zásad kulturní politiky státu, přijaté v roce 2008.